

Återrapportering till Historisk-filosofiska fakulteten från Kulturarvsnoden för 2018

Nodens verksamhet under året

Forskningsledare har under året varit Joakim Andersson, Carina Johansson, Mattias Legnér och Gunilla Runesson. Elene Negussie har deltagit som Region Gotlands representant.

Mattias Legnér har varit projektledare under hela perioden.

Följande seminarier och föreläsningar anordnades. Samtliga hölls på engelska för att också vara tillgängliga för engelskspråkiga kolleger och studenter, och för att vi med ett undantag bjudit in forskare från andra länder:

13/3 Celmara Pocock, University of Southern Queensland: Recognition, decision making and control in World Heritage: continuing issues for Indigenous people

9/4 Višnja Kisić, UNESCO Chair of Cultural Heritage Management in Belgrade:

Understanding heritage led reconciliation in the post-Yugoslav space.

19/4 Darko Babic, University of Zadar: Heritage/Museums in contemporary society & two case studies from Croatia.

27/9 Aoife O'Brien, Oceania/Statens Museer för Världskultur: The Pacific in Sweden, Sweden in the Pacific: connections, collectors and collections.

1/11 Helene Martinsson Wallin, Uppsala Universitet: Worlds Apart or on Common Grounds? Cultural Heritage Management in the Polynesian Societies Samoa & Papa Nui

29/11 Viorica Olaru Cemirtan, visiting researcher Uppsala Universitet: The role of the intangible cultural heritage for sustainable development. Sweden's ICH Best Practice

Sent i april anordnades en workshop i Dalmatien, Kroatien. Mattias Legnér och Anna Karlström deltog som lärare och forskare från noden, ett tiotal masterstudenter från programmet Cultural Heritage and Sustainability samt yrkesverksamma från museer, universitet och kulturvårdsförvaltning i Kroatien. Vi analyserade förvaltningens organisation och kulturarvsturism i Zadar, Šibenik and Split. Några av de institutioner som ingick i workshoppen var University of Zadar, Croatian Restoration Institute och UNESCO:s International Centre for Underwater Archaeology som är baserat i Zadar.

Under året pågick arbete med en kommande antologi som ska ges ut av noden och som ska sammanfatta hur vi har behandlat kulturarvsfrågor i forskning vid Campus Gotland sedan 2016, med fokus på den verksamhet som bedrivits inom noden. I slutet av året förelåg ett preliminärt manus. Antologin beräknas komma ut hösten 2019.

Kommentar om eventuella förändringar av verksamhetsplanen för det gångna året

Vi har i stort sett kunna följa den verksamhetsplan som skissades i ansökan. Utgivningen av antologin har försenats något men ska fullföljas.

Kommentar om eventuella avvikelser från planerad budget

Arkeologin har efter 31 december 2018 godkänt en kostnad om 41 100 kr för språkgranskning av bidrag till antologin. 57 343 kr kommer att återgå till fakulteten.

Ekonomiskt utfall

Se bilaga.

Nodens respons på fakultetens syften med forskningsnoderna

- a) Hur har noden förstärkt det tematiska och mångvetenskapliga samarbetet inom fakulteten för att öka synergierna mellan olika enheter samt mellan forskning och utbildning på avancerad nivå?
I noden har fyra institutioner från fakulteten ingått och en samarbetspartner i Region Gotland. Genom noden kunde kontakter mellan forskare återknytas som hade tappats bort efter samgåendet mellan Högskolan på Gotland och Uppsala Universitet. Forskningen kring kulturarv pågick vid flera institutioner och kunde på detta sätt knytas samman bättre och tematiseras på ett nytt sätt genom gemensamma seminarier, workshops, resor och konferenser. Vi har också påbörjat ett samarbete med världsarvsförvaltningen vid Region Gotland som kan fortsätta att utvecklas i Sustainable Heritage Research Forum, kulturvårdens masterutbildning och i den tvärvetenskapliga masterutbildningen i Hållbar destinationsutveckling
- b) Hur har noden utgjort en grogrund för utvecklingen av nya forskningsidéer, tvärgående arbetsformer, internationalisering och externt finansierade projekt?
Utländska masterstudenter har deltagit i seminarier och andra aktiviteter, av vilka de allra flesta hållits på engelska. Under 2018 genomfördes samtliga aktiviteter på engelska. Gästföreläsare som har bjudits in har genomgående utnyttjats också på andra sätt i utbildning eller möten om pågående forskning eller forskningsansökningar som ska skrivas. Genom noden deltog masterstudenten Simona Bravaglieri i Mattias Legnér's forskningsprojekt och kunde efter Erasmus-praktik bli antagen till forskarutbildning i kulturvård vid Politecnico di Milano i Italien. Hon är nu tillbaka i Visby för att arbeta med sin avhandling där under 2019. Ett samarbete utvecklades också med en forskare och en doktorand från Kroatien. Legnér bjöds in till universitetet i Zagreb för att presentera noden och sin forskning. Doktoranden, Martina Juranovic Tonejc, har sedermera disputerat och Legnér har våren 2019 sökt forskningsmedel från VR tillsammans med henne. Region Gotlands arbete med att ta fram en förvaltningsplan för världsarvet i Visby har också lett till att möjliga forskningsfrågor för Campus Gotland har formulerats. Masterstudenter i kulturvård har kunnat göra praktik vid världsarvskontoret under hela perioden. Här finns goda möjligheter till samarbete med regionen framledes. Helena Wangefelt Ström har knutits närmare Campus Gotland genom noden, då hon både presenterat sin forskning där, även hennes handledare, och hon har sedan engagerats i undervisning i kulturvård fr a på masternivå. Nya samarbeten växte också fram genom ett med rektorsmedel finansierat projekt lett av Legnér 2016, där kulturvård och freds- och konfliktforskning ingick. Forskarna presenterade både tidigare och nya resultat för noden, och en internationell konferens ordnades i Visby hösten 2016. Noden var med och organiserade en stor konferens i Visby tillsammans med forskningsprogrammet Hållbara besök.
- c) Hur har noden gett forskare vid fakulteten möjlighet att vara verksamma som forskningsledare?
Tre lektorer har fått möjlighet att agera forskningsledare: Joakim Andersson från kulturvård, Gunilla Runesson från arkeologi och Carina Johansson från etnologi. De har kunnat vara med och organisera seminarier, gästföreläsningar, workshops med

forskare och studenter. Joakim och Carina redigerar en antologi som framställs inom ramen för noden. Legnér har agerat projektledare och haft budgetansvaret.

- d) Har noden kunnat utveckla fakultetens forskningsmiljö på ett sådant sätt att utbytet ökar mellan forskare, doktorander och studenter på avancerad nivå?
Exempelvis genom att arrangera seminarier där masterstudenter i kulturvård och arkeologi kunnat presentera och diskutera sina examensarbeten och få respons från en tvärvetenskaplig grupp av forskare. Masterstudenter har kunnat delta i nodens seminarier, föreläsningar och workshops. Några av dem har också haft tillfälle att bidra med forskningsresultat till den antologi som noden ska ge ut.
- e) Har noden förstärkt forskningsanknytningen på avancerad nivå?
Förutom det som redan är nämnt ovan har exkursioner genomförts som syftat till att presentera och diskutera pågående kulturarvsforskning. I exkursionerna har masterstudenter, doktorander och forskare deltagit. En av dem gick till Skokloster och Uppsala universitet i Uppsala. Två var lokala på Gotland. En workshop anordnades i Dalmatien i Kroatien, se ovan, där syftet var att problematisera och på olika sätt belysa det professionella fält som möter studenterna när de avslutat sin utbildning och ska påbörja yrkesverksamhet.
- f) Har noden kunnat utvecklas till självorganiserande miljöer med ett större inslag av extern finansiering?
Att göra det är en betydande men viktig utmaning för vilken forskningsmiljö som helst. Hösten 2017 påbörjades arbetet vid kulturvård, Konstvetenskapliga institutionen, för att bilda ett forum kring kulturarv och hållbarhet som skulle kunna ta vid när Kulturarvsnoden avvecklades. Förhandlingar med planeringsrådet vid Campus Gotland och fakultetsledningen vidtog. I december 2018 beviljade slutligen rektor finansiering för Sustainable Heritage Research Forum motsvarande 6 miljoner kr under fyra år. Ett viktigt syfte med forumet är att stärka forskningsmiljön vid Campus Gotland och skapa incitament för nya forskningsansökningar och idéer till forskning. På sikt ska forumet bli självförsörjande och leda till mer externfinansierad forskning kring kulturarv vid Campus Gotland. Se också forumets hemsida <http://www.campusgotland.uu.se/suhrf/>

Visby 19 april 2019

Mattias Legnér
Projektledare